

**GİRİŞİMCİ ÜNİVERSİTELERİN EKONOMİK, SOSYAL
VE KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ETKİLERİ**

*EFFECTS OF ENTREPRENEURIAL UNIVERSITIES ON
ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL SUSTAINABILITY*

Prof. Dr. Tamer Yılmaz

Prof. Dr. Halit Keskin

Arş. Gör. Zeynep Aksoy

GİRİŞİMCİ ÜNİVERSİTELERİN EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ETKİLERİ

Prof. Dr. Tamer Yılmaz
Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Halit Keskin
Yıldız Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Zeynep Aksoy
Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Sanayileşme ve dünya nüfusunun artmasıyla birlikte, insan neslinin devamını sağlayacak kaynaklar tükenme tehlikesiyle karşı karşıya kalmış ve sürdürülebilir bir geleceğin nasıl sağlanabileceği konusundaki tartışmalar ortaya çıkmıştır. Kurumların ve bireylerin üzerinde sürdürülebilirliğe katkı sağlayacak faaliyetler gerçekleştirmeleri konusundaki baskılar artmıştır. Bu gelişmelerle birlikte, üniversitelerin topluma hizmet etme misyonu ön plana çıkmış ve üniversitelerin girişimci iş modelini benimseyerek sürdürülebilir gelişime katkı sağlamaları beklenmiştir. Konuyla ilgili yapılmış çalışmalar daha ziyade girişimci üniversitelerin teknolojinin ticarileştirilmesi yoluyla ekonomik sürdürülebilirliğe olan katkısı incelese de bu çalışmada girişimci üniversite kavramına ve etkilerine yönelik kapsamlı bir bakış açısı sunulmuştur. Bu çerçevede, ekonomik, sosyal ve kültürel girişimcilik faaliyetlerinde bulunan üniversitelerin sürdürülebilirliğin farklı boyutlarına olan etkisi incelenmiş ve girişimci üniversitelerin sürdürülebilir bir gelecek oluşturma sürecindeki rolü üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Sürdürülebilirlik, girişimci üniversite, girişimcilik, ekonomik büyüme, sosyal etki

EFFECTS OF ENTREPRENEURIAL UNIVERSITIES ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL SUSTAINABILITY

Abstract

Developments in industry and increased world population cause risk of the depletion of scarce and vital resources and initiate discussions on how to ensure a sustainable future. It thus puts a pressure on both individuals and organizations to carry out activities that contribute to sustainability. At this point, the third mission of universities, serving the society, has come into prominence and universities are expected to support sustainable development by adopting an entrepreneurial business model. Although previous studies examined the effects of entrepreneurial universities that transform technological knowledge into a commercial product on economic sustainability, this study provides a more comprehensive perspective for the entrepreneurial university concept and its impacts. In this regard, this study examines the effects of entrepreneurial universities that perform economic, social, and cultural entrepreneurship activities on different dimensions of sustainability and illuminates the role of entrepreneurial universities in the process of creating a sustainable future.

Keywords

Sustainability, entrepreneurial university, entrepreneurship, economic growth, social impact

Giriş

Bilgi-temelli ekonomi sisteminin benimsenmesi, bilginin ekonomik ve sosyal gelişmeler üzerindeki katkısını önemli ölçüde artırmış ve rekabet avantajı kazanmak isteyen kurumları uygulanabilir bilgi arayışına yönlendirmiştir (Audretsch, 2014). Ekonomi sistemindeki bu değişim, küreselleşme ve krizler, temel misyonu eğitim ve araştırma faaliyetleri olan üniversiteler üzerinde bir baskı oluşturmuş ve bilgi üretimi ve aktarımıyla sosyoekonomik gelişime katkı sağlamayı esas alan üçüncü bir misyonu da üstlenmelerine sebep olmuştur (Audretsch & Belitski, 2021). Üniversitelerin üçüncü misyonlarının önem kazanması, girişimci üniversite kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Etzkowitz, 1983). Girişimci üniversite “*kendi finansal kazanımlarını ve bulunduğu bölge ve ülkenin ekonomik performansını artırmak amacıyla girişimcilik faaliyetlerinde bulunan üniversite*” olarak tanımlanmaktadır (Etzkowitz vd. (2000). Girişimci üniversiteler, sanayi ve devlet iş birlikleri, patent ve lisans alma gibi girişimci faaliyetlerde buldukları gibi, bilimsel araştırma yapma ve eğitim verme gibi geleneksel faaliyetlerle ilgilenerek üniversitelerin üç temel misyonunu gerçekleştirirler (Kalar & Antonic, 2015).

Ancak üniversitelerin üçüncü misyonunun kapsamı geleneksel misyonları kadar belirgin değildir ve araştırmacılar tarafından genellikle sadece bir yönü ele alınarak çalışılmaktadır (Philpot vd., 2011; Pinherio, Langa, & Pausits, 2015, aktaran Compagnucci & Spigarelli, 2020). Bazı çalışmalar, üniversitelerin üçüncü misyonlarının ekonomik gelişime katkı sağlamak olduğu düşüncesiyle girişimci üniversite modelini bilginin ticarileştirilmesi ve teknoloji transferi bağlamında incelemiştir (Etzkowitz vd., 2000; Etzkowitz, 2017; O’Reilly, Robbins, & Scanlan, 2019). Bununla birlikte son çalışmalar, üniversitelerin topluma hizmet etme misyonunun daha kapsamlı olduğu, bu sebeple de bilginin ticarileştirilmesinin yanı sıra sosyal ve kültürel hayata katkı sağlama faaliyetlerini de içerdiğinden bahsetmektedir (Bayuo, Chaminade, & Göransson, 2020; Compagnucci & Spigarelli, 2020; Guerrero, Urbano, & Fayolle, 2016; Secundo vd., 2017; Thomas & Pugh, 2020). Benzer şekilde, girişimciliğin sadece ticari girişimcilikle sınırlı olmadığı anlaşılmış ve üniversiteler sosyal girişimcilikle ve kültürel girişimcilik faaliyetleri ile de ilgilenmeye başlamışlardır (Essig, 2017; Siegel & Wright, 2015). Dolayısıyla, girişimci üniversite kavramının yeniden tanımlanarak ekonomik, sosyal ve kültürel boyutları içermesi gerektiği gündeme gelmiştir (Freel vd., 2019; Secundo vd., 2017).

Yeni bakış açılarının etkisiyle faaliyet alanlarının daha kapsamlı olduğu öne sürülen girişimci üniversiteler, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bir değişim ajanı görevi üstlenerek topluma hizmet ederler. Bununla birlikte, son çalışmalar girişimci üniversitelerin sosyoekonomik gelişime katkı sağlayarak sürdürülebilirliğe de yatırım yaptıklarını savunmuşlardır (Compagnucci & Spigarelli, 2020). Devamlı olabilmeyi ifade eden sürdürülebilirlik, sürdürülebilir gelişim süreci sonucunda ortaya çıkar (Diesendorf, 2000; Gilding, 2020). Sürdürülebilir gelişim, “*doğal çevreyi ve sosyal eşitliği koruyan ve iyileştiren ekonomik ve sosyal gelişmeler*” olarak tanımlanmıştır (Diesendorf, 2000, s. 23). Sürdürülebilirlik çoğunlukla çevresel ve ekonomik bağlamda ele alınsa da son yıllarda yapılan araştırmalar toplumların devamlılığının sağlanması ve refaha erişmesinde sosyal ve kültürel sürdürülebilirliğin önemli bir rolü olduğunu göstermiştir

(Kamaludin, Xavier & Amin, 2021; Loach, Rowley & Griffiths, 2017; Loach & Rowley, 2021; Rogers, Gardner & Carlson, 2013; Stylianou-Lambert, Boukas & Christodoulou-Yerali, 2014; Thimm, 2019). Dolayısıyla sürdürülebilirlik, içinde ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel boyutları bulunduran kapsamlı bir kavramdır.

Özellikle sanayileşme ve artan dünya nüfusu sonucunda ortaya çıkan çevresel, toplumsal ve ekonomik krizlerin, üniversiteler üzerinde sürdürülebilir gelişime katkı sağlayacak faaliyetlerde bulunmaları için bir baskı oluşturduğunu söylemek yerinde olacaktır. Çünkü çevresel, ekonomik ve sosyal sorunlarını çözemeyen toplumlar sürdürülebilir bir gelişim sağlayamadıkları gibi yok olma tehlikesiyle de karşı karşıya kalacaklardır. Ekolojik dengenin korunması, insan hakları, eğitim, sağlık ve kültür gibi alanlarda iyileştirmeler yaparak toplumsal gelişimin sağlanması ve ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi sürdürülebilirlik için kritik bir önem taşımaktadır (Diesendorf, 2000). Bu sebeple, girişimci üniversitelerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini araştırmak önem arz etmektedir. Literatürde bazı çalışmalar üniversite-sürdürülebilirlik ilişkisini incelese de (Brusca, Labrador & Larran, 2018; Lozano vd., 2015; Jones & de Zubielqui, 2017; Wakkee vd., 2019), bu çalışmalar ya girişimci üniversiteleri odak noktası olarak almamış ya da sürdürülebilirliğin sadece bazı boyutlarını incelemiştir. Bununla birlikte, sadece sınırlı sayıda çalışma (Trencher vd., 2014) girişimci üniversitelerin sürdürülebilirliğin farklı boyutlarına olan etkisini ele almıştır. Önceki çalışmalarda girişimci üniversitelerin çeşitli girişimcilik faaliyetleriyle ekonomik, sosyal ve kültürel sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerinin yeterince incelenmediği görülmektedir.

Girişimci üniversite kavramının ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarıyla ele alındığı bu çalışmada, girişimci üniversitelerin sürdürülebilirliğin görece daha az incelenen boyutları olan ekonomik, sosyal ve kültürel sürdürülebilirlik üzerine etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın hem girişimci üniversite literatürüne hem de sürdürülebilirlik literatürüne bütüncül bir bakış açısı sunması beklenmektedir.

Girişimci Üniversite Kavramı

Geleneksel olarak üniversitelerin temel misyonu eğitim vermek iken, daha sonra bu misyona araştırma yapmak eklenmiştir. Bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte eğitim ve araştırma faaliyetlerine ek olarak topluma hizmet etme misyonu da olan üniversiteler gelişmeye başlamıştır (Audretsch, 2014). Üniversitelerin üçüncü misyonu sosyoekonomik çevre ile etkileşim halinde olmak olarak da tanımlanmaktadır (Sánchez-Barrioluengo, 2014). Bu noktada, girişimci üniversite kavramı üniversitelerin üçüncü misyonlarıyla bilgi-temelli ekonomi sistemine nasıl katkı sağlayacağı konusunda tartışmalar sürerken ortaya çıkmıştır (Etzkowitz, 1983). Ancak girişimci üniversitenin tanımı üzerine güçlü bir fikir birliği yoktur ve araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır (Pugh, Lamine, Jack & Hamilton, 2018). Clark'a (1998) göre girişimci üniversite, çevresindeki ihtiyaçlara karşılık verebilen ve dış koşullara uyum sağlayabilen bir kurumdur (aktaran O'Reilly vd., 2019). Kirby (2006) ise girişimci üniversiteyi, araştırma, eğitim ve girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştiren üniversite olarak tanımlamıştır.

Girişimcilik literatüründe, girişimci üniversite çalışmaları genellikle ekonomi odaklı olarak teknolojik inovasyon geliştirilmesi, teknoloji aktarımı ve bilginin ticarileştirilmesi temaları çerçevesinde şekillenmiştir (Forliano vd., 2021). Bu çerçevede, girişimci üniversiteler araştırma misyonu doğrultusunda pratiğe katkı sağlayacak bilimsel çalışmalar yapar, yeni teori ve modeller geliştirmeye çalışırlar. Girişimci üniversitelerin araştırma faaliyetleri, yeni teknoloji üretme ve patent alma ile yakından ilişkilidir (Nicotra vd., 2021). Eğitim misyonu çerçevesinde ise, girişimci üniversiteler girişimciliğin ne olduğunu öğretir, girişimcilikle ilgili temel bilgi ve yetkinlikleri kazandırır, paydaşlarını girişimci davranışlar göstermeleri konusunda motive ve teşvik eder. Yeni girişim şirketlerinin kurulması konusunda verilen teknik destekler bu misyon kapsamında gerçekleştirilir (Klofsten vd., 2019). Bunun yanı sıra, üniversite tarafından verilen girişimcilik eğitimleri sadece üniversite içi paydaşları değil, üniversite dışındaki paydaşları da (örneğin, şirket çalışanları ve yöneticiler) kapsar (Nicotra vd., 2021). Toplumla hizmet etme misyonu doğrultusunda ise, üniversiteler dış çevreleri ile sürekli etkileşim halinde bulunarak, sektördeki temsilcilerle iş birlikleri kurar ve teorik bilgiyi ticarileştirmeye çalışırlar (Nicotra vd., 2021). Özellikle üniversiteler bünyesinde kurulan bilim parkları (teknoparklar) ve teknoloji transfer ofisleri (TTO), üniversite ve endüstriyel aktörler arasındaki bilgi paylaşımını ve iş birliğini artırarak yeni teknolojinin uygulanır bir hale gelip ticarileştirilmesi için aracılık görevinde bulunurlar (Audretsch, 2014).

Bunun yanı sıra, son yıllarda üniversitelerin üçüncü misyonlarının sadece ekonomik ve teknolojik faaliyetlerle sınırlı olmadığı anlaşılmış ve üniversiteler tarafından yapılan sosyal ve kültürel faaliyetler de bu misyon kapsamında değerlendirilmeye başlanmıştır (Bayuo vd., 2020; Compagnucci & Spigarelli, 2020; Montesinos vd., 2008; Thomas & Pugh, 2020). Diğer bir deyişle, üniversitelerin, üniversite içinde üretilen bilginin dönüştürülmesi ve yayılması faaliyetlerini sadece ekonomik büyümeye katkı sağlamak amacıyla değil, sosyal gelişmelere etki etmek amacıyla da sürdürdüğü savunulmuştur (Thomas & Pugh, 2020). Üçüncü misyonun daha kapsamlı bir hale gelmesinde, teknolojik yeniliklerin sosyal problemlerin çözümünde yetersiz kalmasının etkili olduğu söylenebilir (Bayuo vd., 2020; Repo & Matschoss, 2020). Örneğin, Covid-19 pandemisi sonucu artan işsizlik ve son yıllarda yaşanan göçmen krizi ancak yenilikçi sosyal yaklaşımlarla çözülebilecek toplumsal problemler arasında değerlendirilebilir.

Dolayısıyla üniversiteler, sosyal girişimcilik faaliyetleriyle sosyal hayatta ortaya çıkan problemleri belirleme ve bu problemleri çözmeye başlanmıştır (Gibb, 2012; Siegel & Wright, 2015; Thomas & Pugh, 2020). Sosyal girişimcilik, “sosyal ihtiyaçları karşılamak, sosyal bir değişim meydana getirmek ve sosyal-temelli yeni bir organizasyon kurmak amacıyla kaynakların bir araya getirildiği bir sosyal değer üretme süreci” (Lumpkin vd., 2013, s. 762) olarak tanımlanmaktadır. Sosyal girişimcilik faaliyetleri sonucunda sosyal inovasyonlar ortaya çıkmaktadır (Kamaludin vd., 2021). Sosyal inovasyon, toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak yeni ürün, servis, süreç ve modeller olarak tanımlanabilir (Mulgan, 2006). Pol ve Ville’ye (2009) göre sosyal inovasyonlar, toplumların yaşam kalitesini yükselterek insanlara daha iyi bir gelecek sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Böylece insanların yaşamlarında sürdürülebilir bir etki ve gelişim oluşturulmaya çalışılır.

Üniversitelerde sosyal inovasyon araştırma ve uygulama merkezlerinin kurulması, üniversitelerin sosyal hayata katkı sağlama misyonlarına uygun olarak aksiyon almaya başladıklarının en önemli göstergelerinden biridir. Bu noktada, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulan ve sosyal inovasyon araştırma ve uygulama merkezi (sosyopark) adı verilen birimler, Türkiye'de üniversite-temelli sosyal girişimcilik faaliyetlerinin öncülüğünü yapmaktadırlar. Üniversiteler, bünyelerinde bulunan bu sosyoparklar aracılığıyla, gelir eşitsizliği, göç, işsizlik, eğitim, sağlık ve cinsiyet eşitsizliği gibi toplumsal sorunlara güncel ve inovatif çözümler getirmeye çalışırlar. Yaşlı destek programları, maddi yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere kazanç sağlayacak mekanizmaların üretilmesi, göçmenlere barınacak yer ve maddi destek verilmesi, beslenme koşullarının iyileştirilmesi, çocuk ve gençlere psikolojik destek sağlanması gibi faaliyetler sosyal girişimcilik faaliyetlerine örnek olarak verilebilir.

Diğer yandan, bazı çalışmalarda üniversitelerin üçüncü misyonunun müze, sergi, tiyatro ve sinema gibi sosyal ve kültürel etkinlikleri de kapsadığını vurgulanmıştır (Montesinos vd., 2008). Müze, tiyatro, opera gibi yüksek kültür etkinlikleri kültürel girişimcilik kavramı içinde ele alınmaktadır (DiMaggio, 1982; Essig, 2017; Gehman & Soublière, 2017). Bu noktada, üniversitelerin bünyelerindeki müze ve kütüphanelerle ve düzenledikleri sinema, tiyatro, konser ve sanatsal etkinliklerle kültürel girişimcilik faaliyetlerinde buldukları söylenebilir. Örneğin, Türkiye'de birçok üniversite kendisine bağlı sanat, kültür ve tarih müzeleri açmıştır. Bununla birlikte, Yıldız Teknik Üniversitesi tarafından kurulan Sanat ve Tasarım Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (Satpark) düzenlediği sanatsal etkinlikler ve estetik problemlerin çözülmesine yönelik aldığı aksiyonlar, kültürel girişimcilik örneklerinden biridir. Kültürel girişimcilik, hem kültürel değer üretimi hem de kültürel mirasın korunması, tanıtılması ve canlı tutulmasıyla sürdürülebilirliğin kültür boyutuna katkı sağlar (Loach vd., 2017).

Bunun yanı sıra, hayat boyu öğrenme ve değişim programları da üniversitelerin üçüncü misyonu içerisinde değerlendirilebilir (Compagnucci & Spigarelli, 2020). Hayat boyu öğrenme felsefesiyle aksiyon alan girişimci üniversiteler, öğrencilerinin mezun olduktan sonra da gelişimlerini takip eder ve bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeleri için destekler (Gibb, 2012; Montesinos vd., 2008). Uluslararası değişim programlarıyla ise üniversite öğrencileri ve akademisyenler, farklı sistem ve kültürleri tanıyarak yeni bilgi ve deneyimler kazanırlar ve kendi kültürlerini başka kültürlerle tanıtmaya imkânına ulaşırlar (Montesinos vd., 2008).

Üniversitelerin üçüncü misyonları doğrultusunda ne tür girişimcilik faaliyetlerinde bulunacağı, üniversitenin yapısından, eğitim yöneliminden ve bulunduğu bağlamdan etkilenebilir (Sánchez-Barrioluengo & Benneworth, 2019). Örneğin, Almanya'da bulunan üniversiteler çoğunlukla sanayi iş birlikleri ve teknolojinin ticarileştirilmesi ile ilgilenirken, Latin Amerika'da bulunan üniversiteler toplumsal sorunları çözme ve sosyal ihtiyaçları karşılama faaliyetlerine odaklanmaktadır (Secundo vd., 2017). Bunun yanı sıra, üniversite akademisyenlerinin girişimciliğe yönelik algıları da üniversitelerin girişimcilik faaliyetlerini şekillendirmektedir (Freel vd., 2019). Kalar ve Antoncic (2015) tarafından yapılan araştırmada, fen bilimleri alanında çalışan akademisyenlerin sosyal bilimler alanında çalışan akademisyenlere göre bölümlerinin girişimcilik yöneliminin

daha fazla olduğunu düşündükleri, bu sebeple daha fazla girişimcilik davranışları sergiledikleri bulunmuştur. Dolayısıyla üniversitelerde sosyal ve kültürel girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi, gerekli kaynakların sağlanması ve bu yönde bir kurum kültürü oluşturulması, sosyal bilimler ve sanat alanlarında çalışan akademisyenlerin de girişimcilik faaliyetlerinin farkında olmalarına ve girişimcilikle ilgilenmelerine katkı sağlayabilir.

Özetle, yeni çalışmalar üniversitelerin üçüncü misyonları çerçevesinde ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan toplumsal refaha katkı sağlamak amacıyla araştırma, eğitim, sosyal ve kültürel etkileşim yoluyla çeşitli faaliyetlerde bulunduğunu öne sürerek girişimci üniversite kavramına yönelik kapsamlı bir bakış açısı sunmuşlardır. Bu noktada, geleneksel üniversitelerin girişimci üniversiteye dönüşme aşamaları ve girişimci üniversitenin paydaşlarının incelenmesi önem arz etmektedir.

Girişimci Üniversitenin Gelişim Süreci ve Paydaşları

Toplumsal ihtiyaçlar ve teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan baskılar sebebiyle hem dünyadaki hem de Türkiye'deki üniversiteler uluslararası yükseköğretim platformlarında saygın bir konum elde etmek ve sosyoekonomik gelişime katkı sağlamak için girişimci üniversite modelini benimsemeye çalışmaktadırlar. Etzkowitz'e (2013) göre, girişimci bir üniversitenin gelişimi 4 aşamada tamamlanır. İlk aşamada, üniversite girişimcilik faaliyetlerine yönelik yeni hedefler belirler ve stratejik planlar yapar (Etzkowitz, 2017). Daha sonra, üniversitenin yönetimi, yapısı ve kültürü yeniden tasarlanarak hedeflerle uyumlu hale getirilir, kaynak ve yetkinlikler artırılmaya çalışılır (Forliano vd., 2021; Klofsten vd., 2019; O'Reilly vd., 2019). Özellikle bilgi sermayesini (Audretsch & Belitski, 2021) ve dinamik yetkinliklerini (O'Reilly vd., 2019) güçlendiren üniversiteler başarılı girişimci üniversitelere dönüşürler. Bilgi sermayesi, bir üniversitenin akademik araştırma ve araştırma-geliştirme (AR-GE) faaliyetlerine yaptığı yatırımı yansıtırken (Audretsch & Belitski, 2021), dinamik yetkinlikler girişimci üniversitenin çevresindeki fırsat ve ihtiyaçları araştırmasını ve kaynaklarını çevresel ihtiyaçlara cevap vermek için kullanmasını sağlar (O'Reilly vd., 2019).

Üçüncü aşamada, üniversite kaynakları bilimsel araştırmalarda elde edilen bilgilerin sosyoekonomik bir değere dönüştürülmesi için etkili bir şekilde kullanılır (Etzkowitz, 2017). Bu aşamada TTO'lar, teknoparklar ve sosyal inovasyon merkezlerinin üniversite ile dış paydaşlar arasında bir köprü görevi görerek iletişimi ve dönüşümü kolaylaştırdığı söylenebilir. Son aşamada ise girişimci üniversite, sanayi kuruluşları ve devlet kurumlarıyla iş birlikleri gerçekleştirerek çevresinde bir bilgi ekosistemi oluşturmaya çalışır (Padilla-Meléndez vd., 2021). Çünkü girişimci üniversitelerin temel görevi sadece bilgi üretmek ve bu bilgiyi ticari bir çıktıya dönüştürmek değildir (Forliano vd., 2021). Girişimci üniversitelerin bilgiyi ticarileştirmekle birlikte, buldukları bölgede girişimci bir atmosfer oluşturularak girişimciliğin sürdürülebilir olmasına katkı sağlaması beklenmektedir (Pugh vd., 2018). Üniversitelerin dış aktörlerle yapmış oldukları iş birlikleri, zaman içinde içinde birçok paydaşı bulunduran bir girişimci üniversite ekosisteminin oluşmasına zemin hazırlar (Padilla-Meléndez vd., 2021). Girişimcilik faaliyetlerini destekleyen mekanizmaların olduğu bölgelerde girişimci üniversite ekosisteminin daha kolay ve başarılı bir şekilde oluşacağı söylenebilir (Etzkowitz, 2017).

Sonuç olarak, girişimci üniversiteler girişimci düşünceyi, davranışları ve yeni girişim şirketlerinin ortaya çıkmasını teşvik ederek, kurum içi ve dışında girişimci sermayenin gelişmesine katkı sağlıyorlar (Guerrero vd., 2015).

Girişimci üniversitenin 3 temel paydaşı vardır. Bunlar 1) *genel* (öğrenciler, akademik ve idari personel, bireysel girişimciler), 2) *özel* (TTO, teknopark ve kuluçka merkezleri), 3) *sistemik* (devlet kurumları ve özel kuruluşlar) paydaşlardır (Audretsch & Belitski, 2021). Genel paydaşlar bireysel seviyede yapılan girişimcilik faaliyetleriyle ilgilenirler. Akademisyenlerin ve öğrencilerin girişimcilğe teşvik edilmesi, öğrenci araştırma projeleri ve sektör stajları, mezunların yeni girişim şirketleri kurmaları bu faaliyetler içerisinde değerlendirilebilir (Forliano vd., 2021; Guerrero vd., 2016; Pugh vd., 2018). Staj yapan öğrenciler, üniversite ve sanayi arasında bir köprü görevi üstlenirler ve sektördeki ihtiyaç ve beklentileri üniversiteye taşıyarak bilimsel araştırmaların sektör ihtiyaçlarına göre yapılmasına yardımcı olurlar (Audretsch & Belitski, 2021). Bunun yanı sıra, girişimci üniversite ile sanayi arasındaki formel ilişkiler kadar, akademisyenler tarafından sektör temsilcileriyle karşılıklı güvene dayalı informal ilişkilerin geliştirilmesi de önem taşımaktadır (Forliano vd., 2021; Pugh vd., 2018). Akademisyenler, akademik bilginin sektörde çalışan öğrencilerle paylaşılması ve danışmanlık hizmetleriyle bilgi aktarımına informal olarak katkı sağlıyorlar (Etzkowitz, 2017).

Özel paydaşlar, akademik bilginin yayılması ve dönüştürülmesinde kilit rol oynayan araçlardır. Özellikle üniversite bünyesinde bulunan TTO'lar ve teknoparklar üniversite-toplum-sanayi arasında formel iletişim ağlarının ve iş birliklerinin kurulmasını sağlayarak teorik bilginin uygulanmasına yönelik teknik destek verirler (Audretsch & Belitski, 2021; Guerrero vd., 2016). Örneğin, Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü YTÜ Yıldız Teknopark ile işbirliği hâlinde, sanayinin beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik lisansüstü tezlerin yapılması ve mevcut bilgi birikiminin (tezler ve akademik araştırmalar) ticarileşmesi için “YTÜ-EN-TEZ” projesini hayata geçirmiştir. Öte yandan, üniversiteler ile sanayi arasındaki bilgi transferini sağlayan önemli araçlardan biri de üniversite-odaklı girişim sermayesi şirketleridir. Üniversite-odaklı girişim sermayesi şirketleri, üniversitede üretilen yeni teknolojilere finansal olarak yatırım yaparak girişim şirketlerinin (university spin-off organizations) bu teknolojileri ticarileştirmesine yardımcı olur (Padilla-Meléndez vd., 2021). Diğer bir ifadeyle bu şirketler, TTO'lar ve şirketler arasında karşılıklı ve uzun süreli etkileşimlerin kurulmasına aracılık ederek, akademi ve uygulama alanı arasındaki bilgi filtresini azaltmaya çalışır. Erken aşama start-up'lara yatırım yapma amacıyla YTÜ Yıldız Teknopark'ta kurulan Yıldız Girişim Anonim Şirketi üniversite-odaklı girişim sermayesi şirketine örnek olarak gösterilebilir.

Bunun yanı sıra, Türkiye'de bulunan sosyal inovasyon araştırma ve uygulama merkezlerinin (sosyopark) yönetmeliklerinde, bu merkezlerin üniversite, devlet kurumları, sivil toplum örgütleri ve özel işletmeler arasında iletişimi sağlayan bir aracı rolü üstlenerek sosyal problemlerin çözümüne katkı sağlama amacıyla kurulduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda, sosyal inovasyon araştırma ve uygulama merkezlerinin de girişimci üniversitelerin özel paydaşları arasında bulunduğu söylenebilir.

Bilgi ekosisteminde girişimci üniversite ile etkileşim kuran, bilgi alışverişi ve ortak faaliyetlerde bulunan devlet, sanayi kuruluşları ya özel kurumlara ise sistemik paydaşlar denmektedir (Audretsch & Belitski, 2021). Sistemik paydaşlar girişimci üniversiteye çeşitli düzenleme ve teşvik mekanizmaları, teknik ve finansal kaynaklar sağlayarak bilginin üretilmesi ve sosyoekonomik değeri olan bir çıktıya dönüşmesine yardımcı olurlar. Örneğin, Türkiye’de akademik ve endüstriyel araştırmaları destekleyen, çeşitli projeler aracılığıyla üniversite-sanayi işbirliklerini teşvik eden kurumlardan biri olan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu’nun (TÜBİTAK) girişimci üniversitelerin sistemik paydaşlarından biri olduğunu söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra, son yıllarda Avrupa Birliği Komisyonu işsizlik, göç ve yaşlılık gibi konuları ele alan sosyal projeleri desteklemektedir (European Commission, 2013). Benzer şekilde, Türkiye’de TÜBİTAK tarafından sosyal fayda sağlayacak araştırma projeleri çağrıları yapılmaya başlanmıştır. Bu noktada, girişimci üniversiteler Avrupa Birliği Komisyonu, TÜBİTAK, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, belediyeler ve sivil toplum örgütleri gibi kurumlarla işbirliği içinde ticari ve sosyal bir değer üreterek topluma hizmet etmeye çalışırlar.

Bu anlamda, girişimci üniversitelerin paydaşlarıyla iş birliği halinde çalışarak ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan sürdürülebilir bir geleceğe yatırım yaptıkları söylenebilir. Bu bağlamda, Beşli Sarmal Model (The Quintuple Helix Model) (Carayannis & Campbell, 2010) girişimci üniversitelerin bilgi ekosisteminde sürdürülebilirliğin farklı boyutlarına sağladığı katkıyı açıklamak için kapsamlı bir çerçeve sunar. Beşli Sarmal Model, temellerini Üçlü Sarmal Model (The Triple Helix Model) (Etzkowitz & Leydesdorff, 2000) ve Dörtlü Sarmal Model’den (The Quadruple Helix Model) (Carayannis & Campbell, 2009) alarak gelişmiştir. Üçlü Sarmal Model, üniversite, sanayi ve devlet arasındaki interaktif ilişkileri içeren dinamik bir yapıdır ve bu üç aktörün iş birliği sonucunda teknolojik inovasyon geliştirilmesine odaklanır (Etzkowitz & Leydesdorff, 2000). Dolayısıyla Üçlü Sarmal Model, temel olarak ekonomik büyümeye katkı sağlamayı amaç edinen etkileşimlere odaklanır (Bellandi vd., 2021).

Daha sonra, bilginin toplumsal bağlam içinde üretilmesine yönelik düşüncenin yaygınlaşması, bilgi üretimi ve inovasyona yönelik bakış açısını genişletmiş ve Dörtlü Sarmal Model’in gelişmesine ortam hazırlamıştır (Carayannis, Grigoroudis, Stamati, & Valvi, 2021). Dörtlü Sarmal Model ile birlikte toplum; kültür, değerler, sanat, ve medya içerikleri ile inovasyon sistemine dâhil olmuştur (Carayannis & Campbell, 2009). Dörtlü Sarmal Model, üniversite, sanayi, devlet ve toplum arasındaki iş birlikleri ile hem teknolojik hem de sosyal inovasyon geliştirilmesini ele alır (Bellandi vd., 2021; Carayannis vd., 2021).

Çevrenin, bilgi ve inovasyon üretimindeki itici gücünün ön plana çıkması, içinde üniversite, sanayi, devlet, toplum ve toplumun doğal çevresi bileşenlerini içeren Beşli Sarmal Model’in geliştirilmesine neden olmuştur (Carayannis & Campbell, 2010). Beşli Sarmal Model, sürdürülebilir bir gelişim için topluma değer katacak faaliyetlerde bulunmanın önemini vurgular. Beşli Sarmal Model’de, üniversiteler akademik bilgi üretimi ve eğitime, sanayi teknik, beşeri ve finansal kaynaklarla, devlet düzenleme

mekanizmaları ve yasalarla, toplum ekonomik, sosyokültürel ve doğal çevreye yönelik bilgi aktarımı ve iş birlikleri ile girişimcilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve inovasyon geliştirilmesine katkı sağlayarak toplumun, ekonominin ve doğal çevrenin sürdürülebilir olmasına etki ederler (Carayannis vd., 2021). Dolayısıyla, girişimci üniversitelerin Beşli Sarmal Model içindeki etkileşimleri ile sürdürülebilir bir geleceğe kapsamlı bir yatırım yaptıkları söylenebilir.

Girişimci Üniversitelerin Ekonomik Sürdürülebilirlik Üzerindeki Etkileri

Ekonominin sürdürülebilir olması, yeni teknolojik bilgilerin üretilmesi ve sonucunda ürün, servis ve süreçlerin geliştirilmesine bağlıdır (Guerrero vd., 2015). Geleneksel ekonomi sisteminde, üniversiteler araştırma ve eğitim faaliyetleri sonucunda ekonomiye beşerî sermaye ve makine, teçhizat ve teknoloji gibi fiziksel sermayeler sağlayarak katkıda bulunuyorlardı (Audretsch, 2014). Bilgi-temelli ekonomi sistemine geçişle birlikte, bilginin üretim ve ekonomik kalkınma üzerindeki önemli etkilerinin anlaşılması, üniversitelerin üçüncü misyonlarını üstlenmeleri, diğer bir deyişle topluma hizmet etmeleri, üzerinde bir baskı oluşturmuştur (Audretsch & Belitski, 2021). Girişimci üniversiteler, bilimsel araştırmalar sonucu üretilen bilgiyi ticari bir değere dönüştürerek buldukları yerel bölge ve ülkeye ekonomik katkı sağlamaya başlamışlardır (Audretsch, 2014). Örneğin, 20. yüzyılın başlarında Stanford Üniversitesi'nde üretilen akademik bilginin yeni şirketlerin kurulması için kullanılması, mezunlarının kendi işletmelerini açmaları ve üniversite-endüstri iş birliklerinin yapılması için gerçekleştirdikleri girişimcilik faaliyetleri, konumlandığı şehri teknolojik ve ekonomik açıdan olumlu yönde etkilemiş ve bugünün önemli yüksek teknoloji merkezlerinden biri olan Silikon Vadisi'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır (Wessner, 2013).

Guerrero vd. (2015) tarafından yapılan araştırmada, üniversitelerin beşerî, bilgi ve girişimcilik sermayeleri üretilip dış çevreye sunmalarıyla ekonomik büyümeye katkı sağladıkları bulunmuştur. Girişimci üniversiteler, eğitim misyonları çerçevesinde girişimcilik dersleri vererek öğrenci ve mezunlarının girişimcilik bilgi, beceri ve davranışlarına sahip olmalarına yardımcı olurlar (Klofsten vd., 2019). Bu noktada, girişimciliğin öneminin vurgulanması, üniversitelerde bulunan TTO'lara yönelik farkındalığın artırılması ve girişim faaliyetlerine yönelik iş birliklerinin desteklenmesi üniversite paydaşlarının girişimci rolü üstlenmelerine olumlu yönde etki eder. Bunun yanı sıra, verilen eğitim ve seminerlerle üniversite dışındaki paydaşların da (sektör çalışanları, bireysel girişimciler vs.) girişimcilik sermayelerinin gelişmesine katkıda bulunurlar (Nicotra vd., 2021). Böylece girişimci üniversitelerden eğitim almış girişimciler (öğrenciler, mezunlar, akademisyen, sektör çalışanları vs.), kurdukları şirketlerle yeni iş olanaklarının oluşmasını sağlayarak buldukları bölgede istihdamın artmasına destek olur ve ekonomiyi olumlu bir şekilde etkilerler (Audretsch, 2014; Nicotra vd., 2021).

Bunun yanı sıra, girişimci üniversiteler sanayi kuruluşları ile iletişim halinde kalarak hem pazardaki ihtiyaçları belirlerler hem de bu ihtiyaçları karşılayabilecek teknolojik bilgileri geliştirip transfer ederler. Böylece şirketlerin rekabetçi bir ortamda kâr ve verimliliklerini artırmalarına yardımcı olarak ekonominin sürdürülebilir olmasına katkı sağlarlar (Puerta-Sierra vd., 2021). Bununla birlikte, üniversite-temelli girişim şirketleri çevrelerinde yeni girişim fırsatları oluşturarak ekonomik hareketliliğin meydana gelmesine neden olurlar

(Padilla-Melendez vd., 2021). Ancak bilginin sadece ticarileştirilmesi, patent ve lisans alımları ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanması için yeterli değildir. Üniversitelerin ekonomik devamlılığa etki etmesi, üniversite-sanayi etkileşimlerini sürekli ve dinamik olmasını kolaylaştıracak ara mekanizmaların oluşturulması, üniversite içinde inovatif bir kültürün ve dışında ise girişimci bir ekosistemin oluşturulması ile mümkün olacaktır (Audretsch, 2014; Padilla-Meléndez vd., 2021).

Girişimci Üniversitelerin Sosyal Sürdürülebilirlik Üzerindeki Etkileri

Sosyal sürdürülebilirlik, hayat kalitesinin artırılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, toplumsal refah ve mutluluğun devamlılığının sağlanabilmesini ifade etmektedir (Rogers vd., 2013). Sosyal sürdürülebilirlik, sosyal girişimci kurumların hayatta kalarak faaliyetlerine devam etmesi ve sosyal değer sağlayan sosyal yenilikleri üretmelerine bağlıdır (Kamaludin vd., 2021). Bu çerçevede girişimci üniversitelerin sosyal hayata olan etkileri toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlayan inovasyonlar yoluyla olmaktadır. Gelir eşitsizliği, ırkçılık, insan hakları ihlalleri, göçmenlerin yaşadığı ekonomik ve güvenlik problemleri, eğitimde fırsat eşitsizliği, yetersiz beslenme koşulları ve engelli bireylerin yaşadığı problemler gibi konular girişimci üniversitelerin ilgilendiği toplumsal sorunlara örnek olarak verilebilir. Üniversiteler tarafından bu gibi sorunların çözümlerine yönelik gerçekleştirilen sosyal inovasyon faaliyetlerinin desteklenmesi ve artırılması daha güçlü ve sürdürülebilir bir toplum için önem arz etmektedir (Arocena & Sutz, 2021). Bu nedenle, toplumla iletişim halinde olan üniversiteler, sosyal sorumluluk projeleri ve sosyal inovasyonlar üreterek buldukları bölgede ve dünyada yaşam koşullarının iyileşmesi ve hayat kalitesinin artması için çaba gösterirler (Thomas & Pugh, 2020). Sosyal inovasyonlar bugün ve gelecek arasında sağlıklı iletişim ve bağlantıların kurulmasına da zemin hazırlayarak sürdürülebilir bir topluma katkı sağlar (Piccarozzi, 2017).

Girişimci üniversiteler, eğitim misyonları çerçevesinde öğrenci ve akademisyenlerine sosyal inovasyon için gerekli olan bilgi, beceri ve yetkinliklerin kazandırılmasını sağlayarak beşeri sermayelerini geliştirir (Bayuo vd., 2020). Bu noktada, üniversite içinde gerçekleştirilen sosyal projeler, sosyal sorumluluk konusunun müfredeta entegre edilmesi ve sosyoparklar aracılığıyla düzenlenen etkinlikler bu amaca hizmet eden faaliyetler arasında gösterilebilirler. Ayrıca değişim programlarıyla farklı sistem ve toplumları tanıyan üniversite öğrencileri ve akademisyenler, kazandıkları deneyim ve bakış açılarıyla buldukları bölgenin gelişimi ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için yeni fikirler geliştirirler (Bayuo vd., 2020). Böylelikle, girişimci üniversiteler sosyal girişimcilik davranışlarını destekleyerek ve sosyal inovasyon kültürü oluşturarak öğrenci, akademisyen ve diğer paydaşlarının sosyal sorunları fark edebilme ve bunlara çözüm üretebilme kapasitelerinin gelişmesine yardımcı olurlar.

Bunun yanı sıra, üniversitelerin çeşitli devlet ve özel kurumlarla iş birlikleri gerçekleştirmeleri ve sosyal girişimciliği teşvik eden düzenlemelerin yapılması sosyal inovasyonların yapıldığı bir ekosistemin gelişmesine yardımcı olur (Unceta, Guerra, & Barandiaran, 2021). Örneğin, YTÜ Sosyopark her sene düzenlemiş olduğu Sosyal İnovasyon Kongreleri ile farklı kurumların ve uzmanlık bilgisine sahip katılımcıların bir araya gelerek sosyal sorunlar ve çözümleri üzerine tartışmasını sağlayarak, Türkiye’de

sosyal inovasyon farkındalığının artmasına ve sosyal girişimcilik ekosisteminin oluşmasına katkı sağlar. Böylece girişimci üniversiteler, sadece kendi bünyelerinde sosyal inovasyon üretmekten öte, çevrelerinde sosyal amaçlara ulaşmak için faaliyetlerde bulunarak sosyal değer üreten kişilerin ve kurumların gelişmesini teşvik ederler. Sonuç olarak, sosyal sürdürülebilirliğe katkı sağlayarak, toplumlarda hayat kalitesinin ve iyilik halinin yükselmesine ve sosyal fırsat eşitliğinin sağlanmasına destek olurlar (Rogers vd., 2013).

Girişimci Üniversitelerin Kültürel Sürdürülebilirlik Üzerindeki Etkileri

Girişimci üniversiteler, kültürel girişimcilik yoluyla hem ülke kültürünün sürdürülebilir olmasına hem de girişimcilik kültürünün sürdürülebilirliğine katkı sağlarlar. Kültürel girişimcilik kültürel değer üretimi, kültürel mirasın korunması ve devamlılığını sağlayacak faaliyetleri ifade eder ve değerlerin, normların, davranış biçimlerinin ve pratiklerin sunulmasını ve aktarılmasını ele alır (Essig, 2017; Gehman & Soublière, 2017; Thimm, 2019). Üniversitelerin bünyelerinde bulunan müze, kütüphane ve galerilerle kültürel mirasın, canlılığın ve çeşitliliğin korunmasını, kültürel anlamların nesiller içinde ve nesiller arasında aktarılmasını ve yaşatılmasını sağlayarak kültürün sürdürülebilir olmasına etki ettikleri söylenebilir (Loach & Rowley, 2021).

Benzer şekilde, kültürel değerlerin, kavramların ya da objelerin yeni bir iş fikri içinde sunulması da sürdürülebilirliğin kültürel yönüyle ilgilidir (Gehman & Soublière, 2017) Bunun yanı sıra, popüler kültür faaliyetleriyle yeni kültürel anlamların oluşturulması ve aktarılması da kültürel gelişim ve sürdürülebilirliğe katkı sağlar (Ratten, 2020b). Kültürel sürdürülebilirlik, kültürel hafızanın aktarılmasını sağlayarak ulusal kimlik bilincinin güçlenmesini ve toplumların yaşam biçiminin şekillenmesini sağlar (Loach vd., 2021).

Girişimci üniversitelerin kültürel sürdürülebilirliğe olan bir diğer katkısı ise hikâye anlatımı yoluyla olabilir. Girişimci üniversitelerin, girişimciliğe ait normları, davranışları, değerleri ve pratikleri hikayeleştirme yoluyla iç ve dış paydaşlarına aktararak hem girişimcilik kültürünün şekillenmesine hem de sürdürülebilir olmasına katkı sağlamaları beklenmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, girişimci üniversitelerin çeşitli faaliyet ve iş birlikleri ile sürdürülebilirliğe yaptığı katkılar incelenmiştir. Önceki çalışmalarda, teknoloji üreten ve bilgiyi ticarileştiren üniversiteler “*girişimci üniversite*” (Etzkowitz vd., 2000), sosyal hayata katkı sağlayan üniversiteler “*toplumla bağlantılı üniversite*” (Brenzitz & Feldman, 2012; Thomas & Pugh, 2020) ve kültürel faaliyetlerde bulunan üniversiteler “*şehir üniversitesi*” (civic university) (Goddard vd., 2016) gibi kavramlarla incelenmiştir. Ancak, girişimci üniversitelerin üçüncü misyonlarının daha kapsamlı bir şekilde tanımlanması (Montesinos vd., 2008) ve sosyal ve kültürel girişimcilik gibi yeni girişimcilik türlerinin tanıtılması (Essig, 2017; Gehman & Soublière, 2017; Ratten, 2020a, 2020b), girişimci üniversite kavramının ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarla çok yönlü bir şekilde ele alınması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Freel vd., 2019; Secundo vd., 2017). Bu

sebeple, bu çalışmada girişimci üniversite kavramı kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve üniversitelerin çeşitli girişimcilik faaliyetleriyle sürdürülebilirliğin ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarına sağladıkları katkılar ele alınmıştır.

Sürdürülebilirlik üzerine yapılan çalışmalar inovasyon üreten kurumların sürdürülebilir bir gelişime daha fazla etki ettiklerini öne sürmektedir (Silvestre & Țircă, 2019). Sosyoekonomik gelişime katkı sağlamaları konusunda baskı altında olan girişimci üniversiteler hem ticari hem de sosyal girişimcilik faaliyetlerinde bulunarak teknolojik ve sosyal inovasyonlar geliştirirler (Forliano vd., 2021; Gibb, 2012). Bu noktada, girişimci üniversiteler, akademik bilginin ticarileşmesi ve sosyal değer üreten faaliyetler ile ekonomik büyümede, sanatsal ilerlemede, kültürün korunmasında ve toplumların refaha erişmesinde önemli bir rol oynarlar. Böylece ekonomik, sosyal ve kültürel sürdürülebilirliğe katkı sağlamış olurlar.

Bunun yanı sıra, girişimci üniversitelerin olumlu etkilerine rağmen, bazı akademisyenler girişimcilik faaliyetlerinde bulunmanın üniversitelerin geleneksel misyonlarını (eğitim ve araştırma) gerçekleştirmesine zarar vereceği endişesini taşımaktadırlar (Freel vd., 2019; Kalar & Antoncic, 2015). Ancak, geleneksel üniversitelerde ve girişimci üniversitelerde çalışan akademisyenlerin araştırma ve eğitim faaliyetlerine benzer oranlarda katılım gösterdiği bulunmuştur (Kalar & Antoncic, 2015). Ayrıca girişimci üniversiteler devlet ya da sanayi kurumlarından fon alabilmekte ve geleneksel araştırma ve eğitim faaliyetlerini bu fonlarla maddi olarak destekleyebilmektedirler (Etzkowitz, 2017). Dolayısıyla, girişimci yönelime sahip olmanın araştırma ve eğitim faaliyetlerine zarar vermediği, hatta bu faaliyetlerin devamlılığına katkı sağladığı sonucuna varılabilir. Bununla birlikte, girişimci üniversitelerin üç misyonun etkili bir şekilde yerine getirilmesi ve birbirini desteklemesi için uygun bir kültür ve yapı oluşturması ve gerekli kaynakları sağlaması gerektiği söylenebilir.

Öte yandan, girişimci üniversiteler, girişimcilik faaliyetlerini genellikle teknoparklar ve sosyal inovasyon geliştirme ve uygulama merkezleri aracılığıyla gerçekleştirirler. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre, Türkiye’de üniversiteler bünyesinde kurulan ya da üniversitelerle ortak AR-GE projeleri geliştiren toplam 86 tane teknopark, yeni ismiyle teknoloji geliştirme bölgesi, mevcutken¹ yalnızca birkaç üniversitede sosyal inovasyon geliştirme ve uygulama merkezi (sosyopark) bulunmaktadır. Sosyal inovasyon geliştirme ve uygulama merkezi sınırlı sayıda olması, Türkiye’de sosyal inovasyona yeterince ilgi gösterilmediğini ve çoğunlukla teknolojik inovasyona yatırım yapıldığını düşündürmektedir. Girişimci üniversitelerin çoğunlukla teknoloji üretimi ve aktarımına odaklanması, rekabet avantajı sağlamanın ekonomik kazançlara bağlı olmasından kaynaklanabilir (Monteiro vd., 2021). Diğer sebepler ise, sosyal ve kültürel girişimciliğin kapsamı ve etkileri hakkında yeterince bilgi sahibi olunmaması ile sosyal inovasyon ve kültürel etkinliklerin finansal açıdan geri dönüşünün görece daha az olması olabilir (Essig, 2017; Monteiro vd., 2021; Ratten, 2020b; Unceta vd., 2021).

Ayrıca üniversitelerin geleneksel misyonları (eğitim ve araştırma) için ölçme ve değerlendirme sistemleri bulunmaktayken, üçüncü misyonlarını etkilerini değerlendirecek kapsamlı ölçme kriterlerinin bulunmadığı söylenebilir (Secundo vd., 2017). Girişimci

¹ <https://www.sanayi.gov.tr/arge-tasarim-merkezleri-ve-tgb> [Erişim Tarihi: 19.07.2021]

üniversitelerin ekonomiye olan etkileri patent, lisans, yeni ürün ve servis sayısı gibi kriterler ile ölçülebilirken, uzun vadede ortaya çıkan sosyal etkilerini ölçmek daha zor olmaktadır (Compagnucci & Spigarelli, 2020; Forliano vd., 2021; Monteiro vd., 2021). Kısa vadede ortaya çıkan somut etkileri görmek isteyen girişimci üniversiteler, ekonomik etkilere öncelik vererek teknoloji ve ekonomi-temelli girişimlerde bulunurken, sosyal ve kültürel girişimcilik faaliyetlerini ikinci planda ele alabiliyor olabilirler. Sosyal ve kültürel girişimciliğin teşvik edilmesi için, girişimcilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkacak sosyal ve kültürel etkilerin ölçülmesini sağlayacak yeni yöntemlerin geliştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Üniversitelerin çeşitli girişim faaliyetlerinin, sürdürülebilirliğin farklı boyutlarına olan etkisi ayrı ayrı ele alınmış olsa da, bir girişimcilik faaliyetinin birden fazla sürdürülebilirlik boyutunu da etkileyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun yanı sıra, sürdürülebilirliğin farklı boyutları da yakın ilişki içinde birbirlerini etkilerler (Piccarozzi, 2017). Örneğin, sosyal inovasyonlar hem ekonomik hem de sosyal sonuçları beraberinde getirmektedir (Bayuo vd., 2020). Ekonomik eşitsizliğin çözülmesi hem toplumda yaşam biçimleri arasındaki farklılıkların ve fırsat eşitsizliğinin azalmasına hem de ekonomik durumun iyileşmesine neden olur. Bununla birlikte, teknolojik yenilikler ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkilediği gibi yaşam kalitesini de artırarak sosyal sürdürülebilirliğe katkı sağlar. Benzer şekilde, kütüphane ve müzeler hem kültürel sürdürülebilirliğe etki eder hem de çalışanların istihdam edilmesini sağlayarak ekonomik açıdan fayda sağlar ve bireylerin yaşamını zenginleştirerek sosyal sürdürülebilirliği olumlu yönden etkilerler (Loach vd., 2021). Bu sebeple, üniversitelerde girişimciliğin ekonomik yönüne olduğu kadar sosyal ve kültürel boyutlarına yönelik farkındalığın artırılması ve sosyal inovasyon geliştirme faaliyetleri ile kültürel etkinliklerin teşvik edilmesi sürdürülebilir gelişmenin farklı yönlerden sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Arocena, R., & Sutz, J. (2021). Universities and social innovation for global sustainable development as seen from the South. *Technology Forecasting & Social Change*, 162, 120399.
- Audretsch, D. (2014). From the entrepreneurial university to the university for the entrepreneurial society. *The Journal of Technology Transfer*, 39, 313-321.
- Audretsch, D.B., & Belitski, M. (2021) Three-ring entrepreneurial university: in search of a new business model. *Studies in Higher Education*, 46(5), 977-987. DOI: 10.1080/03075079.2021.1896804
- Bayuo, B., Chaminade, C., & Göransson, B. (2020). Unpacking the role of universities in the emergence, development, and impact of social innovations – A systematic review of the literature. *Technology Forecasting & Social Change*, 155, 120030.
- Bellandi, M., Caloffi, A. & De Masi, S. (2021). Bottom-level organizational changes within entrepreneurial and engaged models of university: insights from Italy. *The Journal Technology Transfer*, 46, 907-932. DOI: 10.1007/s10961-020-09805-6
- Breznitz, S. M., & Feldman, M. P. (2012). The engaged university. *The Journal of Technology Transfer*, 37(2), 139-157. DOI: 10.1007/s10961-010-9183-6
- Brusca, I., Labrador, M., & Larran, M. (2018). The challenge of sustainability and integrated reporting at universities: A case study. *Journal of Cleaner Production*, 188, 347-354.

- Carayannis, E. G., & Campbell, D. F. J. (2009). “Mode 3” and “Quadruple Helix”: Toward a 21st century fractal innovation ecosystem. *International Journal of Technology Management*, 46(3/4), 201–234.
- Carayannis, E. G., & Campbell, D. F. J. (2010). Triple helix, quadruple helix and quintuple helix and how do knowledge, innovation and the environment relate to each other? A proposed framework for a trans-disciplinary analysis of sustainable development and social ecology. *International Journal of Social Ecology and Sustainable Development*, 1(1), 41-69.
- Carayannis, E. G., Grigoroudis, E., Stamati, D., & Valvi, T. (2021). Social business model innovation: a quadruple/quintuple helix-based social innovation ecosystem. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 68(1), 235-248.
- Compagnucci, L., & Spigarelli, F. (2020). The Third Mission of the university: A systematic literature review on potentials and constraints. *Technology Forecasting & Social Change*, 161, 120284.
- Diesendorf, M. (2000). Sustainability and sustainable development. In D. Dunphy, J. Benveniste, J. Griffiths, & P. Sutton (Eds.), *Sustainability: The Corporate Challenge of the 21st Century* (pp. 19–37). Sydney, Australia: Allen & Unwin.
- DiMaggio, P. (1982). Cultural capital and school success: the impact of status culture participation on the grades of US high school students. *American Sociological Review*, 47(2), 189–201.
- Essig, L. (2017). Same or different? The “cultural entrepreneurship” and “arts entrepreneurship” constructs in European and US higher education. *Cultural Trends*, 26(2), 125-137. DOI: 10.1080/09548963.2017.1323842
- Etzkowitz, H. (1983). Entrepreneurial scientists and entrepreneurial universities in American academic science. *Minerva*, 21, 198-233.
- Etzkowitz, H. (2013). Anatomy of the entrepreneurial university. *Social Science Information*, 52(3), 486–511. DOI: 10.1177/0539018413485832
- Etzkowitz, H. (2017). Innovation Lodestar: The entrepreneurial university in a stellar knowledge firmament. *Technological Forecasting & Social Change*, 123, 122-129.
- Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: from National Systems and “Mode 2” to a Triple Helix of university–industry–government relations. *Research Policy*, 29, 109-123.
- Etzkowitz, H., Webster, A., Gebhardt, C., & Terra, B. (2000). The future of the university and the university of the future: Evolution of ivory tower to entrepreneurial paradigm. *Research Policy*, 29, 313. DOI: 10.1016/S0048-7333(99)00069-4
- European Commission. (2013). Guide to social innovation. DOI: 10.1177/1473325007083354.
- Freel, M., Persaud, A., & Chamberlin, T. (2019). Faculty ideals and universities’ third mission. *Technological Forecasting & Social Change*, 147, 10-21.
- Forliano, C., & De Bernardi, P., & Yahiaoui, D. (2021). Entrepreneurial universities: A bibliometric analysis within the business and management domains. *Technological Forecasting & Social Change*, 165, 120522.
- Gehman, J., & Soublière, J-F. (2017) Cultural entrepreneurship: from making culture to cultural making. *Innovation: Organization & Management*, 19(1), 61-73. DOI: 10.1080/14479338.2016.1268521
- Gibb, A. (2012) Exploring the synergistic potential in entrepreneurial university development: towards the building of a strategic framework. *Annals of Innovation & Entrepreneurship*, 3(1), 16742.
- Gilding, P. (2000). Sustainability—doing it. In D. Dunphy, J. Benveniste, J. Griffiths, & P. Sutton (Eds.), *Sustainability: The Corporate Challenge of the 21st Century* (pp. 38-52). Sydney, Australia: Allen & Unwin.
- Goddard, J., Hazelkorn, E., Kempton, L., & Vallance, P. (eds.). (2016). *The civic university: The policy and leadership challenges*. Edward Elgar.
- Guerrero, M., Cunningham, J.A., & Urbano, D. (2015). Economic impact of entrepreneurial universities’ activities: An exploratory study of the United Kingdom. *Research Policy*, 44(3), 748-764.

- Guerrero, M., Urbano, D., & Fayolle, A. (2016). Entrepreneurial activity and regional competitiveness: evidence from European entrepreneurial universities. *The Journal of Technology Transfer*, 41, 105–131. DOI: 10.1007/s10961-014-9377-4.
- Guerrero, M., Urbano, D., Fayolle, A., Klofsten, M., & Mian, S. (2016). Entrepreneurial universities: emerging models in the new social and economic landscape. *Small Business Economics*, 47, 551–563. DOI: 10.1007/s11187-016-9755-4
- Jones, J., & de Zubielqui, G.C. (2017). Doing well by doing good: A study of university-industry interactions, innovationness and firm performance in sustainability-oriented Australian SMEs. *Technological Forecasting & Social Change*, 123, 262-270.
- Kalar, B., & Antonic, B. (2015). The entrepreneurial university, academic activities and technology and knowledge transfer in four European countries. *Technovation*, 36-37, 1-11.
- Kamaludin, M.F., Xavier, J.A., & Amin, M. (2021). Social entrepreneurship and sustainability: A conceptual framework. *Journal of Social Entrepreneurship*. DOI: 10.1080/19420676.2021.1900339
- Kirby, D., 2006. Creating entrepreneurial universities in the UK: applying entrepreneurship theory to practice. *The Journal of Technology Transfer*, 31(5), 599–603.
- Klofsten, M., Fayolle, A., Guerrero, M., Mian, S., Urbano, D., & Wright, M. (2019). The entrepreneurial university as driver for economic growth and social change-key strategic challenges. *Technological Forecasting & Social Change*, 141, 149-158.
- Loach, K., & Rowley, J. (2021). Cultural sustainability: A perspective from independent libraries in the United Kingdom and the United States. *Journal of Librarianship and Information Science*. DOI: 10.1177/0961000621992824
- Loach, K., Rowley, J., & Griffiths, J. (2017). Cultural sustainability as a strategy for the survival of museums and libraries. *International Journal of Cultural Policy*, 23(2), 186-198. DOI: 10.1080/10286632.2016.1184657
- Lozano, R., Ceulemans, K., Alonso-Almeida, M., ... & Hugé, J. (2015). A review of commitment and implementation of sustainable development in higher education: results from a worldwide survey. *Journal of Cleaner Production*, 108, 1-18.
- Lumpkin, G.T., Moss, T.W., Gras, D.M., Kato, S., & Amezcua, A.S. (2013). Entrepreneurial processes in social contexts: how are they different, if at all? *Small Business Economics*, 40, 761–783. DOI: 10.1007/s11187-011-9399-3
- Montesinos, P., Carot, J.M., Martinez, J.M., & Mora, F.J. (2008). Third mission ranking for world class universities: Beyond teaching and research. *Higher Education in Europe*, 33(2), 259-271.
- Mulgan, G. (2006). The process of social innovation. *Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 1(2), 145–162. DOI: 10.1162/itgg.2006.1.2.145.
- Nicotra, M., Del Giudice, M., & Romano, M. (2021) Fulfilling university third mission: towards an ecosystemic strategy of entrepreneurship education. *Studies in Higher Education*, 46(5), 1000-1010. DOI: 10.1080/03075079.2021.1896806
- O'Reilly, N.M., Robbins, P., & Scanlan, J. (2019). Dynamic capabilities and the entrepreneurial university: a perspective on the knowledge transfer capabilities of universities. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 31(3), 243-263. DOI: 10.1080/08276331.2018.1490510
- Padilla- Meléndez, A., Fuster, E., Lockett, N., & del-Aguila-Obra, A.R. (2021). Knowledge spillovers, knowledge filters and entrepreneurial university ecosystems: Emerging role of University-focused venture capital firms. *Knowledge Management Research & Practice*, 19(1), 94-105. DOI: 10.1080/14778238.2020.1740626
- Philpott, K., Dooley, L., O'Reilly, C., & Lupton, G. (2011). The entrepreneurial university: examining the underlying academic tensions. *Technovation*, 31(4), 161–170.
- Piccarozzi, M. (2017). Does social innovation contribute to sustainability? The case of Italian innovative start-ups. *Sustainability*, 9, 2376. DOI: 10.3390/su9122376

- Pol, E., & Ville, S. (2009). Social innovation: buzz word or enduring term? *The Journal of Socio-Economics*, 38, 878-885. DOI: 10.1016/j.socec.2009.02.011
- Puerta-Sierra, L., Montalvo, C., & Angeles, A. (2021). University industry collective actions framework: societal challenges, entrepreneurial interactions and outcomes. *Technology Analysis & Strategic Management*. DOI: 10.1080/09537325.2021.1875129
- Pugh, R., Lamine, W., Jack, S., & Hamilton, E. (2018). The entrepreneurial university and the region: what role for entrepreneurship departments? *European Planning Studies*, 26(9), 1835-1855. DOI: 10.1080/09654313.2018.1447551
- Ratten, V. (2020a). Coronavirus (covid-19) and entrepreneurship: changing life and work landscape. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 32(5), 503-516. DOI:10.1080/08276331.2020.1790167
- Ratten, V. (2020b). Cultural, lifestyle, and social entrepreneurship. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*. DOI: 10.1080/08276331.2020.1789933
- Repo, P., & Matschoss, K. (2020). Social innovation for sustainability challenges. *Sustainability*, 12(1), 319. DOI: 10.3390/su12010319
- Rogers, S.H., Gardner, K.H., & Carlson, C.H. (2013). Social capital and walkability as social aspects of sustainability. *Sustainability*, 5, 3473-3483.
- Sánchez-Barrioluengo, M. (2014). Articulating the ‘three-missions’ in Spanish universities. *Research Policy*, 43, 1760-1773.
- Sánchez-Barrioluengo, M., & Benneworth, P. (2019). Is the entrepreneurial university also regionally engaged? Analysing the influence of university’s structural configuration on third mission performance. *Technological Forecasting & Social Change*, 141, 206-218.
- Secundo, G., Perez, S.E., Martinaitis, Ž., & Leitner, K.H. (2017). An Intellectual Capital framework to measure universities’ third mission activities. *Technological Forecasting & Social Change*, 123, 229-239.
- Siegel, D.S., & Wright, M. (2015). Academic entrepreneurship: Time for a rethink? *British Journal of Management*, 26, 582-595.
- Silvestre, B.S., & Țircă, D.M. (2019). Innovations for sustainable development: Moving toward a sustainable future. *Journal of Cleaner Production*, 208, 325-332.
- Stylianou-Lambert, T., Boukas, N., & Christodoulou-Yerali, M. (2014). Museums and cultural sustainability: stakeholders, forces, and cultural policies. *International Journal of Cultural Policy*, 20(5), 566-587. DOI: 10.1080/10286632.2013.874420
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2021, 5 Ocak). Ar-Ge, tasarım merkezleri ve teknoloji geliştirme bölgeleri (TGB). <https://www.sanayi.gov.tr/arge-tasarim-merkezleri-ve-tgb>. [Erişim Tarihi: 19.07.2021]
- Teece, D.J., Pisano, G., & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic Management Journal*, 18(7), 509-533.
- Thimm, T. (2019). Cultural sustainability – a framework for Aboriginal tourism in British Columbia. *Journal of Heritage Tourism*, 14(3), 205-218. DOI: 10.1080/1743873X.2018.1484469
- Thomas, E., & Pugh, R. (2020). From ‘entrepreneurial’ to ‘engaged’ universities: social innovation for regional development in the Global South. *Regional Studies*, 54(12), 1631-1643. DOI: 10.1080/00343404.2020.1749586
- Trencher, G., Yarime, M., McCormick, K.B., Doll, C.N.H., & Kraines, S.B. (2014). Beyond the third mission: Exploring the emerging university function of co-creation for sustainability. *Science and Public Policy*, 41, 151-179.
- Unceta, A., Guerra, I., & Barandiaran, X. (2021). Integrating social innovation into the curriculum of higher education institutions in Latin America: Insights from the Students4Change Project. *Sustainability*, 13(10), 5378. DOI: 10.3390/su13105378

- Wakkee, I., van der Sijde, P., Vaupell, C., & Ghuman, K. (2019). The university's role in sustainable development: Activating entrepreneurial scholars as agents of change. *Technological Forecasting & Social Change, 141*, 195-205.
- Wessner, C.W. (ed.) (2013). State and regional development and clustering. *National research council (US) committee on Competing. 21st Century: Best Practice in State and Regional Innovation Initiatives*. Washington (DC): National Academies Press. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK158818/> [Erişim Tarihi: 19.07.2021]

Prof. Dr. TAMER YILMAZ | Yıldız Teknik Üniversitesi | tyilmaz[at]yildiz.edu.tr | ORCID: 0000-0001-9207-7731

Prof. Dr. Tamer Yılmaz, 1991 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Gemi İnşaatı Mühendisliği Bölümünden Mezun olmuş, Belçika Von Karman Enstitüsünde Yüksek Lisans yapmış, 1993-1998 yılları arasında İstanbul Teknik Üniversitesi Uçak Mühendisliğinde Doktora yapmıştır. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde 2008-2013 yılları arasında Rektör Yardımcılığı, Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü, Teknopark Yönetim Kurulu Üyeliği, Teknoloji Transfer Ofisi ve ABD/Silikon Vadisi StarCamp Kuluçka Merkezi Kurucusu ve Yöneticiliği görevlerinde bulunmuştur. 2011-2013 yılları arasında Türk Loydu Başkanlığı görevini yürüten Prof. Yılmaz TOBB Türkiye Savunma Sanayi ve Türkiye Denizcilik Meclisi Üyesi, Deniz Ticaret Odası Eksperler ve Sörveyörler Meslek Komitesi Başkanlığı yapmıştır. 2017 yılından itibaren NUN Okulları Yönetim Kurulu Üyeliği görevini devam ettirmektedir. Prof. Dr. Tamer Yılmaz 2013-2018 yılları arasında Hasan Kalyoncu Üniversitesi Rektörlüğü görevini yürütmüştür. 2018 yılında TAMPRO A.Ş.'yi kuran Prof. Yılmaz bir TEDx konuşmacısı olup Ağustos 2020 tarihinden itibaren YTÜ Rektörü olarak görev yapmaktadır.

Prof. Dr. TAMER YILMAZ | Yıldız Technical University | tyilmaz[at]yildiz.edu.tr | ORCID: 0000-0001-9207-7731

Prof. Dr. Tamer Yılmaz was graduated from Department of Naval Architecture Engineering at Yıldız Technical University in 1991. He completed his master study at The von Karman Institute in Belgium and his PhD degree in Aeronautical Engineering Department at Istanbul Technical University in 1998. He had served as Vice Rector of Yıldız Technical University from 2008 to 2013, Vice Director of Graduate School of Science and Engineering at Yıldız Technical University, Coordinator in Scientific Research Projects Coordination Unit, the board member of TEKNOPARK, founder and manager of Technology Transfer Office and STARCAMP Incubation Center at Silicon Valley, United States. From 2011 to 2013, he served as President of Türk Loydu. He was a member of TOBB's Turkish Defense Industry Council and Turkish Maritime Council, as well as Chairman of the Chamber of Shipping's Experts and Surveyors Professional Committee. Since 2017, he has served on the Board of Directors of NUN Schools. From 2013 to 2018, Prof. Dr. Tamer Yılmaz served as Rector of Hasan Kalyoncu University. Prof. Yılmaz founded TAMPRO in 2018, is a TEDx speaker, and has served as Rector of Yıldız Technical University since August 2020.

Prof. Dr. HALİT KESKİN | Yıldız Teknik Üniversitesi | hkeskin[at]yildiz.edu.tr | ORCID: 0000-0003-4432-3998

Dr. Halit Keskin Yıldız Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Yönetim ve Organizasyon profesörü olarak çalışmaktadır. Doktora eğitimini Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde Yönetim ve Organizasyon alanında tamamlamıştır. Çalışmaları Journal of Product Innovation Management, Journal Engineering and Technology Management, R&D management,

Information & Management, Technovation, IEEE Transactions on Engineering Management, International Journal of Information Management, International Journal of Production Research, Technological Forecasting and Social Change, International Marketing Review, Review of Managerial Science, Service Industries Journal , Business Ethics, the Environment & Responsibility gibi alanlarının prestijli dergilerinde yayınlanmıştır. Araştırma alanları teknoloji ve inovasyon yönetimi, bilgi yönetimi, ürün geliştirme takımları, üniversite-sanayi etkileşimleri ve örgüt teorisisidir.

Prof. Dr. HALİT KESKİN | Yıldız Technical University | hkeskin[at]yildiz.edu.tr | ORCID: 0000-0003-4432-3998

Dr. Halit Keskin is a professor of management and organization in the Faculty of Economics and Administrative Sciences at Yıldız Technical University. He received his PhD in management and organization from Gebze Institute of Technology. His research has been published in Journal of Product Innovation Management, Journal Engineering and Technology Management, R&D management, Information & Management, Technovation, IEEE Transactions on Engineering Management, International Journal of Information Management, International Journal of Production Research, Technological Forecasting and Social Change, International Marketing Review, Review of Managerial Science, Service Industries Journal, Business Ethics, the Environment & Responsibility among other journals. His research areas are technology and innovation management, knowledge management, new product development teams, university-industry interactions, organization theory.

Arş. Gör. ZEYNEP AKSOY | Yıldız Teknik Üniversitesi | zaksoy[at]yildiz.edu.tr | ORCID: 0000-0003-1585-4992

Zeynep Aksoy 2017 yılında Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji bölümünden lisans derecesini almıştır. 2019 yılında Marmara Üniversitesi'nde Örgütsel Davranış alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2019 yılından bu yana Boğaziçi Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon alanında doktora eğitimine devam etmektedir. Zeynep Aksoy 2017 yılından itibaren Yıldız Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Kişilerarası duygu düzenlemesi, örgüt kültürü, yetenek yönetimi ve nitel araştırma yöntemleri temel araştırma alanlarıdır.

Res. Asst. ZEYNEP AKSOY | Yıldız Technical University | zaksoy[at]yildiz.edu.tr | ORCID: 0000-0003-1585-4992

Zeynep Aksoy was graduated from Psychology Department at Bogazici University in 2017. She received her master's degree in Organizational Behavior at Marmara University in 2019. She is a PhD student in Management and Organization at Bogazici University since 2019. Zeynep Aksoy has been working as a research assistant in Business Administration at Yıldız Technical University since 2017. Her primary research interests are interpersonal emotion regulation, organizational culture, talent management and qualitative research methods.